




DOROTA MALEC

 <http://orcid.org/0000-0003-3354-3813>

Uniwersytet Jagielloński

## ***Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego i tworzenie prawa II Rzeczypospolitej Wybrane zagadnienia i postaci\****

Stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości sprzyja refleksjom na temat dorobku minionego stulecia. W sferze prawnej bilans, a zwłaszcza osiągnięcia z okresu dwudziestolecia międzywojennego zasługują na pełne uznanie. To przede wszystkim wielka zasługa Komisji Kodyfikacyjnej, utworzonej w 1919 r., która stworzyła podwaliny jednolitego, polskiego systemu prawnego<sup>1</sup>.

---

\* Rozważanie zawarte w niniejszym artykule, dedykowanym Panu Profesorowi Adamowi Lityńskiemu, jednemu z najwybitniejszych znawców prawa w Polsce w XX w. stanowiły podstawę referatu, wygłoszonego w dniu 8 maja 2018 r. w auli Collegium Novum UJ podczas konferencji naukowej „Uniwersytet u progu niepodległości”, zorganizowanej przez Uniwersytet Jagielloński z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości.

<sup>1</sup> O Komisji Kodyfikacyjnej RP, jej organizacji i dorobku por. m.in. L. Górnicki: *Prawo cywilne w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919—1939*. Wrocław 2000; S. Grodziski: *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” [dalej: CPH] 1981, z. 1; Idem: *Prace nad kodyfikacją i unifikacją polskiego prawa prywatnego*. „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1992, z. 1—4; S. Grzybowski: *Zagadnienia kodyfikacji polskiego prawa cywilnego (organizacja i wyniki pracy 1919—1920)*. „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1992, z. 1—4; A. Lityński: *Wydział Karny Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej. Dzieje prac nad częścią ogólną kodeksu karnego*. Katowice 1991; Idem: *Pół wieku kodyfikacji prawa w Polsce (1919—1969). Zagadnienia wybrane*. Tychy 2001; M. Mohyluk: *Prawo o ustroju sądów powszechnych w pracach Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej*. Białystok 2004; K. Sójka-Zielińska: *Organizacja prac nad kodyfikacją prawa cywilnego w Polsce międzywojennej*. CPH 1985, z. 2; A. Stawarska-Rippel: *Elementy prywatne i publiczne w procesie cywilnym w świetle prac kodyfikacyjnych w Polsce (1918—1964)*. Studium historycznoprawne. Katowice 2015.

Znakomite kodyfikacje prawa karnego materialnego z 1932 r. i prawa karnego procesowego z 1928 r., dorobek w sferze prawa cywilnego stanowią pomniki prawa polskiego. Działali w niej, tworząc wprowadzane następnie w życie projekty, czynni profesorowie i docenci Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także absolwenci jego Wydziału Prawa<sup>2</sup>. Udział profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w tworzeniu prawa wolnej Rzeczypospolitej przybierał także inne formy, o których nie można zapominać.

Pierwszoplanową sprawą tuż po odzyskaniu niepodległości, wyborach do Sejmu Ustawodawczego i rozpoczęciu przez niego pracy było przygotowanie projektu ustawy zasadniczej. Autorem jednego z ważnych projektów konstytucji powstałych w ramach Biura Konstytucyjnego Prezydium Rady Ministrów był prawdopodobnie podsekretarz stanu w Prezydium Rady Ministrów i docent UJ, wykładowca nauki administracji i prawa administracyjnego Władysław Wróblewski (1875—1951)<sup>3</sup>. W trakcie swojej długiej kariery był on między innymi szefem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, dyplomatą, członkiem Polskiej Akademii Umiejętności<sup>4</sup>. Projekt, zwany „francuskim”, stał się następnie pierwowzorem Konstytucji marcowej. W pracach nad konstytucją ważną rolę odegrała powołana 25 stycznia 1919 r. przez premiera Ignacego Paderewskiego komisja do oceny projektów konstytucji, zwana Ankieta<sup>5</sup>. W jej składzie, w gronie osób powiązanych z Uniwersytetem Jagiellońskim znaleźli się jako przewodniczący profesor Michał Bobrzyński (1849—1935), wybitny historyk, prawnik i polityk, b. namiestnik Galicji i minister ds. Galicji, wiceprzewodniczący Rady Szkolnej Krajowej, wielokrotny poseł do Sejmu Krajowego we Lwowie i Rady Państwa w Wiedniu<sup>6</sup> oraz dwóch profesorów Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego: Michał Rostworowski (1864—1940) i Stanisław Wróblewski (1868—1938). M. Rostworowski, prawnik i politolog, był przedstawicielem Naczelnego Komitetu Narodowego w Bernie, profesorem i rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1924—1926, członkiem, a od 1931 r. sędzią Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej w Hadze<sup>7</sup>. Na tle

<sup>2</sup> W niniejszym artykule zrezygnowano z przytaczania pełnych informacji biograficznych o wymienionych w nich, dobrze znanych i rozpoznawalnych poprzez działalność i dorobek profesorach, odsyłając do pełnych informacji biograficznych w innych opracowaniach.

<sup>3</sup> S. Krukowski: *Geneza Konstytucji z 17 marca 1921 r.* Warszawa 1977, s. 16—17; Idem: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1921 r.* W: *Konstytucje Polski*. Red. M. Kałas. T. 2. Warszawa 1990, s. 28.

<sup>4</sup> P.M. Żukowski: *Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w latach 1918—1939*. Kraków 2016, s. 391—393; Idem: *Profesorowie Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego*. T. 2: 1780—2012. Red. D. Malec. Kraków 2014, s. 580—581.

<sup>5</sup> S. Krukowski: *Geneza...*, s. 22—59.

<sup>6</sup> M. Jaskólski: *Michał Hieronim Bobrzyński (1849—1935)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczak. Kraków 2000, s. 179—188.

<sup>7</sup> P. Sarnecki: *Michał Rostworowski (1864—1940)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota Księga...*, s. 217—226; P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 429—430.

łączenia tych funkcji w Trybunale z urzędem rektora powstała wątpliwość, czy tego rodzaju powołanie stanowi trwałą przeszkodę w sprawowaniu funkcji rektora. Na prośbę samego M. Rostworowskiego Senat uniwersytetu na posiedzeniu w dniu 7 września 1925 r. nie stwierdził problemów w dalszym pełnieniu funkcji rektora<sup>8</sup>. Profesor Stanisław Wróblewski, dwukrotny dziekan Wydziału Prawa w latach 1910/1911 oraz 1917/1918, wykładowca prawa rzymskiego oraz między innymi handlowego i wekslowego, od 1920 r. czynnie uczestniczący także w pracach Komisji Kodyfikacyjnej, od powołania do jej składu w dniu 22 sierpnia 1919 r., w latach trzydziestych prezes Najwyższej Izby Kontroli (1926—1930), był także prezesem Polskiej Akademii Umiejętności w latach 1934—1938 (a wcześniej jej sekretarzem i wiceprezesem)<sup>9</sup>. Wśród członków Ankiety zabrakło zgłoszonych także z Uniwersytetu Jagiellońskiego Bolesława Ulanowskiego oraz Stanisława Kutrzeby<sup>10</sup>.

Ankieta pracowała w ograniczonym składzie, w jej pracach nie brali udziału posłowie uznający, że premier I. Paderewski, powołując zespół, dokonał zamachu na kompetencje Sejmu Ustawodawczego. Ankieta przygotowała, biorąc za punkt wyjścia projekt francuski, własny projekt, w którego tworzeniu aktywnie uczestniczył M. Bobrzyński, zwolennik silnej władzy wykonawczej, podobnie jak współpracujący z nim blisko przy projekcie Stanisław Bukowiecki. Choć projekt nie zyskał charakteru projektu rządowego, to liczne jego wpływy, między innymi co do systematyki ustawy, powrotu do wzorca francuskiego odnaleźć można w przepisach uchwalonej przez Sejm Ustawodawczy 17 marca 1921 r. Konstytucji marcowej<sup>11</sup>.

Po wejściu Konstytucji marcowej w życie, z inicjatywy Władysława Leopolda Jaworskiego (1864—1930)<sup>12</sup>, doszło do opracowania i opublikowania ważnej pracy: *Ankiety o Konstytucji z 17 marca 1921 r.*<sup>13</sup>. Komentarze ponad czterdziestu uczonych, a wśród nich krakowskich profesorów: Michała Bobrzyńskiego, Franciszka Ksawerego Fiericha, Kazimierza Kumanieckiego, Edmunda Krzymuskiego, wpłynęły na rozwój nauki i praktyki prawa konstytucyjnego, a o ich doniosłości świadczy nieprzerwane cytowanie pracy we współczesnych opracowaniach naukowych. Podobną doniosłością cechuje się praca pod redakcją W.L. Jaworskiego *Projekt konstytucji z 1928 r.*<sup>14</sup>.

<sup>8</sup> Idem: *Wydział...*, s. 421.

<sup>9</sup> A. Mączyński: *Stanisław Wróblewski (1868—1938)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga...*, s. 253—260; P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 577—579.

<sup>10</sup> J. Dybiec: *Uniwersytet Jagielloński 1918—1939*. Kraków 2000, s. 678.

<sup>11</sup> S. Krukowski: *Konstytucja...*, s. 33, 61.

<sup>12</sup> Biogramy W.L. Jaworskiego m.in. M. Jaskólski w: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga...*, s. 237—244; P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 209—210.

<sup>13</sup> W.L. Jaworski: *Ankieta o Konstytucji z 17 marca 1921 r.* Kraków 1924, reprint: Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe, 2014.

<sup>14</sup> W.L. Jaworski: *Projekt konstytucji*. Kraków 1928.

Udział profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w tworzeniu prawa to także udział w opracowywaniu i wydawaniu aktów organów władzy wykonawczej. Wpływ na ich treść niewątpliwie mieli profesorowie pełniący funkcje rządowe, wśród nich między innymi profesor Julian Ignacy Nowak (1865—1946), absolwent i doktor medycyny na Uniwersytecie Jagiellońskim, a zarazem doktor medycyny weterynaryjnej lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, dziekan Wydziału Lekarskiego UJ w roku 1912/1913 i rektor uczelni w latach 1921—1922, a także premier rządu RP (1922) i krótko — minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego (1922 r.) oraz (w latach 1922—1927) senator Stronnictwa Ludowego „Piast”<sup>15</sup>. Profesorowi J. Nowakowi jako premierowi zarzucano, że jako szef rządu zbyt często radzi się profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, w tym M. Bobrzyńskiego, W.L. Jaworskiego i S. Estreichera<sup>16</sup>. Ministerstwem wyznań religijnych, w okresie gdy premierem był prof. J. Nowak, przez pewien czas kierował, podobno za radą W.L. Jaworskiego, inny profesor UJ, administratywista Kazimierz Władysław Kumaniecki (1880—1941)<sup>17</sup>. O przywiązaniu i dumie z powodu pełnienia funkcji ministerialnej świadczy wiele anegdot przytaczanych w pamiętnikach, między innymi studenci radzili sobie nawzajem, by, udając się do prof. K.W. Kumanieckiego z prośbą, nie tytułować go nigdy profesorem, a zawsze tylko ministrem, co rzekomo miało zwiększać szanse na pozytywne rozpatrzenie podania<sup>18</sup>.

Pełnomocnym przedstawicielem rządu Rzeczypospolitej, współpracującym blisko z I. Paderewskim, odpowiedzialnym między innymi za egzekwowanie polskich praw wynikających z traktatu wersalskiego i konwencji genewskiej na Górnym Śląsku był Artur Benis (1865—1932), prawnik i ekonomista, docent prywatny, a następnie profesor nadzwyczajny ekonomii opisowej na Uniwersytecie Jagiellońskim, jeden z inicjatorów utworzenia Akademii Górniczo-Hutniczej<sup>19</sup>. Ważną rolę w polityce międzynarodowej, między innymi w sprawach polsko-gdańskich oraz uregulowaniu prawnych podstaw stosunków z Czechosłowacją odegrał wybitny historyk prawa, dziekan Wydziału Prawa (1913/1914 oraz 1920/1921) i rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego (1932/1933) Stanisław Kutrzeba (1876—1946), którego rola w tym zakresie bywa niekiedy zapominana<sup>20</sup>.

---

<sup>15</sup> Z. Pietrzyk: *Poczet rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1400—2000*. Kraków 2000, s. 310.

<sup>16</sup> J. Nowak: *Wspomnienia z ławy rządowej*. Kraków 1938, s. 54, cyt. za: P.M. Żukowski: *Wydział...*, s. 402—403.

<sup>17</sup> P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 273—275; A. Gawlewicz: *Kumaniecki Kazimierz Władysław*. W: *Polski słownik biograficzny*. T. 16. Wrocław 1992, s. 174—176.

<sup>18</sup> P.M. Żukowski: *Wydział...*, s. 403—404.

<sup>19</sup> *Ibidem*, s. 386 i nast.; P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 18—20.

<sup>20</sup> *Idem*: *Wydział...*, s. 388 i nast.; W. Uruszczak: *Stanisław Kutrzeba*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga...*, s. 291—296.

Inspirującą rolę w tworzeniu prawa odgrywali także inni, poza prawnikami, uczeni. Jako przykład może posłużyć prośba skierowana do Fryderyka Zolla Młodszeo przez Władysława Szafera (1886—1970), profesora botaniki najpierw w Wyższej Szkole Lasowej we Lwowie, a następnie w Uniwersytecie Jagiellońskim, dyrektora Ogrodu Botanicznego UJ (1917—1960), dziekana Wydziału Filozoficznego UJ (1931/1932) oraz rektora UJ (1936 oraz w latach 1942—1945 w tajnym uniwersytecie)<sup>21</sup>. W. Szafer, od 1920 r. przewodniczący Państwowej Rady Ochrony Przyrody, poprosił o zaangażowanie się w tworzenie prawa o ochronie przyrody<sup>22</sup>. W rezultacie w Podkomisji Prawa Rzeczowego Komisji Kodyfikacyjnej przygotowany został, w dużym stopniu na podstawie materiałów dostarczonych przez W. Szafera, projekt pierwszej ogólnopolskiej ustawy o ochronie przyrody z 1934 r.<sup>23</sup>. Walka profesora W. Szafera o utworzenie tatrzańskiego parku narodowego na podstawie jej przepisów nie powiodła się, a formą protestu wobec niewłaściwej, zdaniem uczonego, polityce władz na tych terenach (między innymi budowie kolejki na Kasprowy Wierch) stała się rezygnacja z udziału w pracach Państwowej Rady Ochrony Przyrody w 1935 r., a następnie ponownie w 1937 r.<sup>24</sup>.

Osobny wątek, w tym miejscu tylko sygnalizowany, stanowi udział profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwłaszcza Stanisława Estreichera (1869—1939), w tworzeniu podstaw prawnych polskich szkół akademickich i dyskusji nad ich kształtem, w tym nad kształceniem prawników<sup>25</sup>.

W 1918 r., wobec przyjęcia zasady formalnej ciągłości prawa, nadal obowiązywały — zmieniane i modyfikowane w zależności od potrzeb niepodległego państwa polskiego — pozaborcze, odziedziczone systemy prawa, obowiązujące jednak nie jako prawo obce, a jako systemy dzielnicowe. Ta pozaborcza spuścizna, jak wiadomo, oznaczała terytorialne obowiązywanie, w zależności od gałęzi prawa, kilku jego systemów pochodzących z różnych epok. Różnice

<sup>21</sup> Z. Pietrzyk: *Poczet...*, s. 322.

<sup>22</sup> *Wspomnienia Fryderyka Zolla (1865—1948)*. Oprac. I. Homola-Skąpska. Kraków 2000, s. 392.

<sup>23</sup> D. Malec: *Prawo ochrony przyrody w Drugiej Rzeczypospolitej. Z prac nad ustawą z dnia 10 marca 1934 r.* W: *Parlamentaryzm i prawodawstwo przez wieki. Prace dedykowane prof. Stanisławowi Płazie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Red. J. Malec, W. Uruszcak. Kraków 1999, s. 234 i nast.

<sup>24</sup> *Ibidem*, s. 243—244.

<sup>25</sup> Por. m.in. P. Dąbrowski: *Mutationes in doctrinae iuris. Kwestia prac nad reformą uniwersyteckich studiów prawniczych w Polsce (1918—1939)*. Gdańsk 2015; G.M. Kowalski: *O miejsce historii prawa w programie studiów uniwersyteckich. Polemika między Oswaldem Balzerem a Juliuszem Makarewiczem (1919—1923)*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 2004, T. 56, nr 2; M. Pyter: *Zasady funkcjonowania wydziałów prawa na uniwersytetach w latach 1918—1939*. „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2008, z. 3; P.M. Żukowski: *Kilka uwag i refleksji w związku z pracą Przemysława Dąbrowskiego Mutationes in doctrina iuris. Kwestia prac nad reformą uniwersyteckich studiów prawniczych w Polsce (1918—1939)*. „Res Gestae. Czasopismo historyczne” 2016, nr 2.

były najbardziej widoczne w wypadku prawa cywilnego: barwna mieszanka oznaczała dalsze stosowanie w województwach centralnych Drugiej Rzeczypospolitej Kodeksu Napoleona z 1804 r. i ustawodawstwa z czasów Królestwa Polskiego (prawo hipoteczne 1818 i 1825), w województwach wschodnich rosyjskiego Swodu Zakonow z 1832 r., w województwach zachodnich kodeksu niemieckiego BGB z 1896 r., a w dawnej Galicji austriackiego ABGB z 1811 r., gruntownie znowelizowanego w latach I wojny światowej oraz (do 1922 r.) na Spiszu i Orawie prawa węgierskiego. Orientację w obowiązującym po 1918 r. prawie dodatkowo utrudniały akty wydawane przez władze polskie, zmieniające bądź uzupełniające odziedziczone kodeksy, a dodatkowym problemem był brak jednolitej terminologii prawniczej.

Ujednoczenie i kodyfikacja prawa stały się jednym z najważniejszych i najpilniejszych zadań odrodzonego państwa, a profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego brali w jego realizacji bardzo czynny udział. Przesłanki kodyfikacji wynikały ze względów politycznych, ekonomicznych, nauki prawa, ważne były także aspekty psychospołeczne, a odmienne przyzwyczajenia i rozumienie prawa utrudniały pełną integrację społeczeństwa i gospodarki<sup>26</sup>.

Dzieło kodyfikacji prawa powierzone zostało utworzonej na mocy ustawy z dnia 3 czerwca 1919 r. Komisji Kodyfikacyjnej, którą można nazwać „Komisją tworzenia dobrego prawa”<sup>27</sup>. Jej dorobek wciąż zachwyca i budzi uznanie. Nagły wniosek poselski o jej utworzenie wniósł do Sejmu Ustawodawczego poseł Zygmunt Marek, absolwent studiów prawniczych na Uniwersytecie Jagiellońskim (a przez rok także student medycyny na tej uczelni, do której, zgodnie z adnotacją na świadectwie dojrzałości z II Gimnazjum św. Marka w Krakowie, „miał powołanie”)<sup>28</sup>.

Na czele Komisji jako jej prezydent stał w latach 1919—1928 profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Franciszek Ksawery Fierich (1860—1928), specjalista prawa postępowania cywilnego, nazywany ojcem polskiej procesualistyki, wielokrotnie (1901/1902, 1906/1907, 1915/1916) dziekan Wydziału Prawa, w roku 1909/1910 prorektor, a następnie w latach 1908/1909 i 1919/1920 rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego<sup>29</sup>. Podjęcie nowego zadania w Komisji Kodyfikacyjnej zmusiło go do złożenia rezygnacji ze świeżo objętej funkcji rektora Uniwersytetu w dniu 24 września 1919 r., na pierwszym posiedzeniu Senatu w roku akademickim 1919/1920<sup>30</sup>.

<sup>26</sup> L. Górnicki: *Prawo cywilne...*, s. 69 i nast.

<sup>27</sup> A.J.R.: *Komisja tworzenia dobrego prawa*. „Palestra” 2009, nr 9—10, <http://palestra.pl/old/index.php?go=artykul&id=3187> [dostęp: 17.01.2019].

<sup>28</sup> L. Górnicki: *Prawo cywilne...*, s. 14 i nast.; P.M. Żukowski: *Wydział...*, s. 411.

<sup>29</sup> A. Oklejak: *Franciszek Ksawery Fierich (1860—1928)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga...*, s. 205—206,

<sup>30</sup> P.M. Żukowski: *Wydział...*, s. 409.

W pierwszym, 44-osobowym składzie Komisji Kodyfikacyjnej (40 członków i 4 osoby do prezydium), powołanej przez Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego w 1919 r. znaleźli się — poza wspomnianym F.K. Fierichem — także inni profesorowie Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Całe życie zawodowe związani byli z Uniwersytetem członkowie Komisji: Tadeusz Dziurzyński (1879—1962), dziekan Wydziału Prawa (1922/1923, 1928/1929, 1932/1933) i prorektor Uniwersytetu (1938/1939, 1945)<sup>31</sup>; wspomniany F.K. Fierich; Stanisław Gołąb (1878—1939), profesor w Katedrze Prawa i Procesu Cywilnego, dziekan Wydziału Prawa (1923/1924, 1934/1935)<sup>32</sup>; Antoni Górski (1862—1928) profesor w katedrze prawa handlowego i wekslowego<sup>33</sup>, wspomniany wyżej Władysław Leopold Jaworski; Edmund Krzymuski (1851—1928), profesor w Katedrze Prawa i Procesu Karnego, dziekan Wydziału Prawa (1891/1892, 1892/1893, 1898/1899, 1905/1906, 1914/1915, 1924/1925), prorektor (1904/1905) i rektor UJ (1903/1904); Michał Rostworowski, Stanisław Wróblewski, Fryderyk Zoll Młodszy. Na wysłanej przez Wydział Prawa UJ w dniu 15 lipca 1919 r. do Ministerstwa Sprawiedliwości liście kandydatów na członków Komisji Kodyfikacyjnej znaleźli się także Kazimierz Marowski (1871—1926), docent prywatny prawa karnego UJ w 1913 r. i prokurator Sądu Najwyższego, sędzia Sądu Najwyższego Tadeusz Bujak, inspektor sądowy w Krakowie Józef Windakiewicz, prokurator z Cieszyna dr Tokarz, prezes Sądu Okręgowego w Krakowie Józef Panek oraz adwokat z Krakowa, Adolf Gross<sup>34</sup>.

W Komisji Kodyfikacyjnej zaznaczyli swą obecność także byli profesorowie i docenci, w toku prac Komisji związani z Uniwersytetem Jana Kazimierza we Lwowie oraz innymi polskimi uniwersytetami: Władysław Abraham (1860—1941), w latach 1886/1887—1887/1888 docent prywatny i zastępca profesora prawa kanonicznego UJ; Juliusz Makarewicz (1872—1955), w latach 1897—1907 docent prywatny, a następnie profesor nadzwyczajny w katedrze prawa i procesu karnego UJ; Józef Sułkowski (1892—1968), w latach 1920—1921 docent prywatny prawa cywilnego UJ; Ernest Till w 1877 r. docent prywatny austriackiego prawa prywatnego UJ<sup>35</sup>.

W gronie członków Komisji Kodyfikacyjnej znaleźli się nie tylko profesorowie, ale także absolwenci Uniwersytetu Jagiellońskiego: Włodzimierz Dbałowski; Wacław Makowski (słuchacz Wydziału Filozoficznego 1902/1903); Wiktoryn Mańkowski, Zygmunt Marek (poseł wnioskodawca ws. K. Kodyfikacyjnej); Aleksander Zygmunt Mogilnicki, Józef Skąpski, Jerzy Trammer i Jan Wasilkowski<sup>36</sup>.

<sup>31</sup> Idem: *Profesorowie...*, s. 87—89.

<sup>32</sup> S.M. Grzybowski: *Gołąb Stanisław*. W: *Polski słownik biograficzny*. T. 8. Wrocław 1960, s. 242—243; P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 125.

<sup>33</sup> P.M. Żukowski: *Profesorowie...*, s. 132.

<sup>34</sup> Ibidem, s. 324; P.M. Żukowski: *Wydział...*, s. 415, 418—419.

<sup>35</sup> Idem: *Profesorowie...*, s. 4, 514—515, 538.

<sup>36</sup> Idem: *Wydział...*, s. 411—412.

Spośród 69 mianowanych do wybuchu II wojny światowej członków Komisji Kodyfikacyjnej aż 26 (38%) to osoby związane z Uniwersytetem: profesorowie, docenci lub absolwenci uczelni<sup>37</sup>.

Zadanie postawione przed Komisją: przygotowanie jednolitych projektów ustaw w zakresie prawa karnego i cywilnego nie miało sobie równych, jeśli idzie o skalę trudności. Praca w Komisji wiązała się z ogromnym wysiłkiem, a udział w posiedzeniach zakłócał niekiedy wykonywanie obowiązków na macierzystej uczelni. W 1920 r. Stanisław Kutrzeba, wówczas dziekan Wydziału Prawa, zwrócił uwagę na problem wynikający z nieobecności profesorów, udających się na posiedzenia, często bez wniosku o urlop, jak pisał do Prezydenta Komisji F.K. Fiericha: „rozumiem wymowną doniosłość prac Komisji. Jednakże również i sprawa studiów na Uniwersytetach jest sprawą dużej wagi. Bardzo też byłoby pożądaną rzeczą, by można oba te zadania pogodzić”<sup>38</sup>. Próbą załagodzenia sporu było niejawne spotkanie dziekana z członkami Komisji w listopadzie 1920 r., po którym F.K. Fierich odpowiedział S. Kutrzebie, że przy spełnianiu zarówno obowiązków w Komisji Kodyfikacyjnej, jak i wynikających z zatrudnienia potrzebne jest spełnianie tych samych, najwyższych standardów, obiecał także, w miarę możliwości, wyznaczać posiedzenia tak, by nie zakłócały życia akademickiego<sup>39</sup>. Niektórzy profesorowie wnioskowali o urlopy na poszczególne lata akademickie w związku z pracą w Komisji: F.K. Fierich, Stanisław Gołąb, W.L. Jaworski<sup>40</sup>. Warto dodać, iż członkostwo w Komisji, traktowane jako zaszczytne wyróżnienie, nie wiązało się z dodatkowym wynagrodzeniem, Komisja może zatem być traktowana jako instytucja działająca w pełni *pro publico bono*.

Sukces w reformowaniu prawa zależał od szybkości dochodzenia do konkretnych, wprowadzanych następnie w życie rozwiązań i stanowił sprawę polityczną, co akcentował w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego w 1921 r. Józef Piłsudski, odbierając przyznany mu wcześniej dyplom doktora *honoris causa* z zakresu prawa, wskazując na brak zrozumienia w gronie prawników — uczonych i apelując o przyspieszenie prac, nawet za cenę obniżenia jakości rozwiązań, które i tak przecież musiały ulegać zmianom i nowelizacjom wraz z ewolucją stosunków społecznych czy gospodarczych. W kularowej rozmowie z F. Zollem wyraził się jeszcze dobitniej, mówiąc: „Komisja Kodyfikacyjna martwi mnie. Mam do niej żal. Jest w niej za dużo profesorów. Wy, profesorowie, jesteście ludźmi jednostronnymi, dążycie do doskonałości i przez to zatrzymujecie postęp prac kodyfikacyjnych, nie docenicie, jak ważna jest jak najszybsza unifikacja naszego życia prawnego. Niech kodeksy będą mniej dobre, byle były jak najprędzej jed-

---

<sup>37</sup> Ibidem, s. 420.

<sup>38</sup> AUJ, WP II 567, Opinie Wydziału Prawa w sprawach administracyjno-państwowych, pismo S. Kutrzeby z dnia 30 października 1920 r., cyt. za: ibidem, s. 415—416.

<sup>39</sup> Ibidem, s. 416.

<sup>40</sup> Ibidem.



nolite. Potem dopiero starajcie się o ich doskonałość<sup>41</sup>. Podobnie wypowiadali się inni politycy, członkowie parlamentu, co można uznać za wyrażanie opinii i potrzeb społecznych, jednak Komisja nie ugięła się i działała zgodnie ze swym regulaminem i założonym sposobem procedowania z projektami. Za opóźnienia w dziele ujednoczenia i kodyfikowania prawa ponosił odpowiedzialność także Sejm, w którym projekty często przepadały na kilka lat i bywały ulepszone i poprawiane przez posłów<sup>42</sup>.

Udział i rola profesorów WP UJ, a także innych krakowskich prawników w tworzeniu dzieła Komisji Kodyfikacyjnej były już i zapewne jeszcze wielokrotnie będą przedmiotem głębokiej analizy. Każda z wymienionych wyżej osób stworzyła albo wpłynęła na ostateczny kształt ważnych projektów. Z konieczności ograniczyć muszę się do wyboru kilku postaci i wybranych projektów ustaw.

Nie może wśród nich zabraknąć F.K. Fiericha, Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej w latach 1919—1928. 23 września 1919 r. otrzymał nominację na Prezydenta Komisji i tę datę uważa się za początek jej działania<sup>43</sup>. Pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się 30 września 1919 r. w krakowskim mieszkaniu Fiericha przy ul. Batorego 21, podczas gdy uroczysta inauguracja obrad — 10 listopada 1919 r. na Zamku Królewskim w Warszawie<sup>44</sup>.

Franciszek Ksawery Fierich — „ojciec polskiej procesualistyki”, niekwestionowany autorytet naukowy i moralny; wszechstronnie wykształcony absolwent prawa UJ odbył studia uzupełniające także w Monachium i Berlinie, z rodziny wybitnych prawników, nieprzerwanie przez 80 lat kierujących katedrą procedury cywilnej na UJ (1850—1928, ojciec Edward, brat Maurycy), trzykrotny dziekan WP, dwukrotny rektor UJ, członek PAU. W Komisji ukazał ogromne zdolności organizacyjne, umiejętność mediacji. Zmarł nagle, najprawdopodobniej z przepracowania, na zawał, w Biurze Głównym Komisji<sup>45</sup>.

W dorobku Fiericha, poza cenionymi pracami naukowymi, na podkreślenie zasługują zwłaszcza osiągnięcia kodyfikacyjne. Prace takie prowadził już w 1918 r., gdy w lutym Komisja Prawa Cywilnego przy Ministerstwie Sprawiedliwości w Warszawie przesłała mu do konsultacji przygotowany tamże projekt zasad przyszej ogólnopolskiej procedury cywilnej<sup>46</sup>. Krakowskie Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne po dyskusjach nad projektem wybrało własną komisję z F.K. Fierichem, T. Dziurzyńskim i S. Gołąbem, profesorami Wydziału Prawa UJ. Dalsze prace toczyły się już w Komisji Kodyfikacyjnej,

<sup>41</sup> *Wspomnienia Fryderyka Zolla...*, s. 472—473.

<sup>42</sup> L. Górnicki: *Prawo cywilne...*, s. 84—86.

<sup>43</sup> *Ibidem*, s. 18.

<sup>44</sup> *Ibidem*.

<sup>45</sup> M. Piotrowska: *Kasacja czy rewizja? Wpływ poglądów Franciszka Ksawerego Fiericha na ostateczny kształt przepisów o postępowaniu kasacyjnym w kodeksie postępowania cywilnego z 1930 r.* „*Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa*” 2010, T. 3, s. 158 i nast.

<sup>46</sup> *Ibidem*, s. 159.

w której F.K. Fierich nie ograniczał się jedynie do kierownictwa, ale należał do najbardziej aktywnych członków, przewodniczył sekcji i komitetowi postępowania cywilnego, a jego poglądy wywarły ogromny wpływ na kształt I części kodeksu postępowania cywilnego. Spotkania kodyfikatorów często odbywały się w mieszkaniu profesora. W pracach nad przyszłym kodeksem procedury cywilnej uczestniczyli aktywnie, opracowując części jego przepisów, także T. Dziurzyński, S. Gołąb, J. Skąpski. W 1926 r. ścisły komitet redakcyjny z udziałem F.K. Fiericha, S. Gołąba i J. Litauera przedstawił pod debatę całej sekcji projekt kodeksu<sup>47</sup>. Po dokonaniu w nim zmian opublikowany został drukiem w 1929 i 1930 r., już po śmierci F.K. Fiericha. W 1930 r. wprowadzony został w życie rozporządzeniem Prezydenta RP z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1933 r. Kilkakrotnie nowelizowany po II wojnie światowej obowiązywał do wejścia w życie aktualnego kodeksu postępowania cywilnego z 1964 r.<sup>48</sup>.

Nieco w cieniu wielkiego dzieła Komisji Kodyfikacyjnej — kodeksu karnego z 1932 r., nazywanego kodeksem Makarewicza (J. Makarewicz był od 1907 r. profesorem Uniwersytetu we Lwowie, jednak, jak już wcześniej wspomniano, habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie od 1904 r. był profesorem nadzwyczajnym) — pozostaje kodeks postępowania karnego z 1928 r. Na jego kształt wywarł wielki wpływ jako referent projektu profesora prawa karnego UJ Edmund Krzymuski, pełniący także funkcje wiceprezesa Wydziału Karnego Komisji Kodyfikacyjnej, a na uczelni między innymi rektora w roku akademickim 1903/1904. Poza kodeksem postępowania karnego, obowiązującym (ze zmianami) do wejścia w życie kodeksu z 1969 r., E. Krzymuski wywarł wpływ na ostateczny kształt innej ważnej ustawy, powstałej na bazie projektu profesora UJ — przepisów karnych w prawie autorskim<sup>49</sup>. Twórcą projektu, ostatecznie uchwalonego w 1926 r. jako ustawa o prawie autorskim, która wywarła wielki wpływ na rozwój prawa autorskiego w Polsce i Europie, był profesor Fryderyk Zoll Młodszy, któremu Komisja Kodyfikacyjna powierzyła rolę referenta (autora) projektu w 1920 r.<sup>50</sup>. Komisja zakończyła prace nad projektem w 1923 r., przesyłając go do Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie utknął na kilka lat (podobno z winy jednego z posłów, który usiłował osobiście go ulepszyć) i ostatecznie uchwalony został (jednomyślnie) 29 marca 1926 r.<sup>51</sup>. Ustawa obowiązywała (w wersji z 1935 r. ze zmianami) do 1954 r., gdy weszła w życie kolejna (z 1952 r.) mocno krytykowana, zastąpiona ustawą z 1994 r.

W tym samym 1926 r. Sejm uchwalił także dwie inne, ważne ustawy autorstwa Fryderyka Zolla: prawo prywatne międzynarodowe i prawo prywatne mię-

<sup>47</sup> Ibidem, s. 161.

<sup>48</sup> Szerzej o pracach nad kodeksem postępowania cywilnego po 1945 r., w tym o nowelizacji z 20 lipca 1950 r. A. Stawarska-Rippel: *Elementy prywatne i publiczne...*, s. 159 i nast.

<sup>49</sup> L. Górnicki: *Prawo cywilne...*, s. 139.

<sup>50</sup> Ibidem, s. 134 i nast.

<sup>51</sup> Ibidem, s. 139.

dzydzielnicowe, pozwalające rozwiązywać problemy ze stosowaniem w jednym państwie różnych systemów prawnych. Prace nad prawem międzynarodowym rozpoczęły się w listopadzie 1919 r., budziły emocje i spory między członkami Komisji: Zollem i Wróblewskim, uważającym, że zasady prawa międzynarodowego prywatnego powinny być oparte na własnym, rodzimym prawie prywatnym, którego Polska jeszcze nie miała<sup>52</sup>. Sam F. Zoll wspominał „dzięki pracy, wykonywanej dosłownie dniami i nocami (była to największa praca w mem życiu), zdołałem przedłożyć sekcji Komisji projekty obu praw po 5 miesiącach! Nie byłbym tego w stanie dokonać, gdybym nie zajmował się predylekcją przez wiele lat, jeszcze przed wybuchem I wojny światowej, ppm, i [gdybym] nie był przeszedł znakomitej szkoły w austriackim Ministerstwie Sprawiedliwości, które powołało mnie do współpracy nad projektem austriackiego prawa międzynarodowego”<sup>53</sup>. Mimo dużego tempa prac Komisji Kodyfikacyjnej Sejm zajął się projektami obu ustaw dopiero w 1923 r. i uchwalił 2 sierpnia 1926 r., co Fryderyk Zoll nazwał we wspomnieniach próbą rehabilitacji parlamentu w oczach J. Piłsudskiego<sup>54</sup>.

Niniejsze rozważania, mające na celu zwrócenie uwagi na niektóre przejawy aktywności kadry profesorskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego w procesach tworzenia prawa Drugiej Rzeczypospolitej, stanowić mogą punkt wyjścia do dalszych, obszerniejszych i bardziej szczegółowych opracowań w związku z nadchodzącą w 2019 r. setną rocznicą utworzenia Komisji Kodyfikacyjnej.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że pokłosiem rocznicowej sesji z okazji 70-lecia utworzenia Komisji, odbytej w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego 12 grudnia 1989 r., stały się podjęte przez Radę Wydziału Prawa i Administracji, a następnie Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego 10 stycznia 1990 r. uchwały o reaktywowanie Komisji Kodyfikacyjnej, która nigdy nie została formalnie zlikwidowana<sup>55</sup>. Podobne uchwały podjęły także wydziały prawa na kilku innych uniwersytetach. Nie przyniosły rezultatu, podobnie jak przygotowany przez Społeczną Radę Legislacyjną projekt, na bazie którego powstał kolejny, wniesiony do Sejmu w 1992 r. przez grupę posłów, reprezentowanych przez Kazimierza Barczyka<sup>56</sup>. Kodyfikacja prawa w kolejnych latach poszła inną drogą. Pozostał jednak dorobek Komisji, do którego bardzo istotny wkład wnieśli krakowscy uczeni, profesorowie i docenci prawa.

<sup>52</sup> Ibidem, s. 116.

<sup>53</sup> *Wspomnienia Fryderyka Zolla...*, s. 312.

<sup>54</sup> Ibidem, s. 314.

<sup>55</sup> A. Mączyński: *Ustawa o Komisji Kodyfikacyjnej w pracach Społecznej Rady Legislacyjnej*. W: *Wkład krakowskiego i ogólnopolskiego środowiska prawniczego w budowę podstaw ustrojowych III Rzeczypospolitej (1980—1994). Projekty i inicjatywy ustawodawcze, ludzie, dokonania i oceny*. Red. S. Grodziski. Kraków 2018, s. 157.

<sup>56</sup> Ibidem, s. 158.

## Bibliografia

- A.J.R.: *Komisja tworzenia dobrego prawa*. „Palestra” 2009, nr 9—10, <http://palestra.pl/old/index.php?go=artykul&id=3187> [dostęp: 17.01.2019].
- Dąbrowski P.: *Mutationes in doctrinae iuris. Kwestia prac nad reformą uniwersyteckich studiów prawnych w Polsce (1918—1939)*. Gdańsk 2015.
- Dybiec J.: *Uniwersytet Jagielloński 1918—1939*. Kraków 2000.
- Gawlewicz A.: *Kumaniecki Kazimierz Władysław*. W: *Polski słownik biograficzny*. T. 16. Wrocław 1992.
- Górnicki L.: *Prawo cywilne w pracach Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919—1939*. Wrocław 2000.
- Grodziski S.: *Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1981, z. 1.
- Grodziski S.: *Prace nad kodyfikacją i unifikacją polskiego prawa prywatnego*. „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1992, z. 1—4.
- Grzybowski S.: *Zagadnienia kodyfikacji polskiego prawa cywilnego (organizacja i wyniki pracy 1919—1920)*. „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 1992, z. 1—4.
- Grzybowski S.M.: *Gołqb Stanisław*. W: *Polski słownik biograficzny*. T. 8. Wrocław 1960.
- Jaskólski M.: *Michał Hieronim Bobrzyński (1849—1935)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczaek. Kraków 2000.
- Jaworski W.L.: *Ankieta o Konstytucji z 17 marca 1921 r.* Kraków 1924.
- Jaworski W.L.: *Projekt konstytucji*. Kraków 1928.
- Kowalski G.M.: *O miejsce historii prawa w programie studiów uniwersyteckich. Polemika między Oswaldem Balzerem a Juliuszem Makarewiczem (1919—1923)*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 2004, T. 56, nr 2.
- Krukowski S.: *Geneza Konstytucji z 17 marca 1921 r.* Warszawa 1977.
- Krukowski S.: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1921 r.* W: *Konstytucje Polski*. Red. M. Kallas. T. 2. Warszawa 1990.
- Lityński A.: *Pół wieku kodyfikacji prawa w Polsce (1919—1969). Zagadnienia wybrane*. Tychy 2001.
- Lityński A.: *Wydział Karny Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej. Dzieje prac nad częścią ogólną kodeksu karnego*. Katowice 1991.
- Malec D.: *Prawo ochrony przyrody w Drugiej Rzeczypospolitej. Z prac nad ustawą z dnia 10 marca 1934 r.* W: *Parlamentaryzm i prawodawstwo przez wieki. Prace dedykowane prof. Stanisławowi Płazie w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*. Red. J. Malec, W. Uruszczaek. Kraków 1999.
- Mączyński A.: *Stanisław Wróblewski (1868—1938)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczaek. Kraków 2000.
- Mączyński A.: *Ustawa o Komisji Kodyfikacyjnej w pracach Społecznej Rady Legislacyjnej*. W: *Wkład krakowskiego i ogólnopolskiego środowiska prawniczego w budowę podstaw ustrojowych III Rzeczypospolitej (1980—1994). Projekty i inicjatywy ustawodawcze, ludzie, dokonania i oceny*. Red. S. Grodziski. Kraków 2018.

- Mohyluk M.: *Prawo o ustroju sądów powszechnych w pracach Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej*. Białystok 2004.
- Oklejak A.: *Franciszek Ksawery Fierich (1860—1928)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczak. Kraków 2000.
- Pietrzyk Z.: *Poczet rektorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 1400—2000*. Kraków 2000.
- Piotrowska M.: *Kasacja czy rewizja? Wpływ poglądów Franciszka Ksawerego Fiericha na ostateczny kształt przepisów o postępowaniu kasacyjnym w kodeksie postępowania cywilnego z 1930 r.* „Krakowskie Studia z Historii Państwa i Prawa” 2010, T. 3.
- Pyter M.: *Zasady funkcjonowania wydziałów prawa na uniwersytetach w latach 1918—1939*. „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2008, z. 3.
- Sarnecki P.: *Michał Rostworowski (1864—1940)*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczak. Kraków 2000.
- Sójka-Zielińska K.: *Organizacja prac nad kodyfikacją prawa cywilnego w Polsce międzywojennej*. „Czasopismo Prawno-Historyczne” 1985, z. 2.
- Stawarska-Rippel A.: *Elementy prywatne i publiczne w procesie cywilnym w świetle prac kodyfikacyjnych w Polsce (1918—1964)*. Studium historycznoprawne. Katowice 2015.
- Uruszczak W.: *Stanisław Kutrzeba*. W: *Wydział Prawa i Administracji. Złota księga*. Red. J. Stelmach, W. Uruszczak. Kraków 2000.
- Wspomnienia Fryderyka Zolla (1865—1948)*. Oprac. I. Homola-Skąpska. Kraków 2000.
- Żukowski P.M.: *Kilka uwag i refleksji w związku z pracą Przemysława Dąbrowskiego Mutationes in doctrina iuris. Kwestia prac nad reformą uniwersyteckich studiów prawniczych w Polsce (1918—1939)*. „Res Gestae. Czasopismo historyczne” 2016, nr 2.
- Żukowski P.M.: *Profesorowie Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego*. T. 2: 1780—2012. Red. D. Malec. Kraków 2014.
- Żukowski P.M.: *Wydział Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w latach 1918—1939*. Kraków 2016.

Dorota Malec

### **Professoren der Jagiellonen-Universität und Schaffung des Rechts der Zweiten Polnischen Republik Ausgewählte Themen und Personen**

**Schlüsselwörter:** Jagiellonen-Universität, Kodifizierungskommission in der Zweiten Polnischen Republik, Krakauer Gelehrte in der Zweiten Polnischen Republik

**Zusammenfassung:** Das hundertjährige Jubiläum der Erlangung der Unabhängigkeit durch Polen ist ein Anlass, über das Schaffen der letzten hundert Jahre, einschließlich des juristischen Schaffens der Zwischenkriegszeit, nachzudenken. Die Kodifizierungskommission, die im Jahre 2019 ihr 100-jähriges Bestehen feiert, spielte eine wichtige Rolle bei der Schaffung des Rechts

der Zweiten Polnischen Republik. Professoren der Jagiellonen-Universität beteiligten sich aktiv an ihrer Arbeit, darunter F.K. Fierich, der erste Präsident der Kommission 1919—1928; F. Zoll, S. Gołąb, T. Dziurzyński, W.L. Jaworski, S. Wróblewski, M. Rostworowski, A. Górski, E. Krzymuski. Die Arbeiten der Kommission an dem polnischen Naturschutzrecht von 1934 wurden vom Professor der Jagiellonen-Universität W. Szafer inspiriert. Der Einfluss der Krakauer Gelehrten auf die Rechtsform erfolgte auch durch die Teilnahme an den Arbeiten an der Verfassung vom 17. März 1921, durch die Teilnahme an Debatten und Diskussionen über die Form verschiedener rechtlicher Lösungen, u.a. im Bereich der Struktur der akademischen Schulen und Juristenausbildung, Gestaltung der Grenzen, Schaffung von Akten der Organen der Exekutive, was sich aus der Funktion des Premierministers und Ministers ergab (u.a. A. Benis, M. Bobrzyński, S. Estreicher, K.W. Kumaniecki, S. Kutaże, J. Nowak, W. Wróblewski).

Dorota Malec

### **Professors at the Jagiellonian University and the creation of the law of the Second Republic of Poland Selected issues and persons**

**Keywords:** Jagiellonian University, Codification Commission in the period of the Second Republic of Poland, Cracow scholars in the period of the Second Republic of Poland

**Summary:** The centenary of Poland's regaining independence is conducive to reflections on the achievements of the last 100 years, including the legal achievements of the interwar period. The Codification Commission, which celebrated its 100th anniversary in 2019, played an important role in the creation of the law of the Second Republic of Poland. Professors at the Jagiellonian University, including F.K. Fierich, the first President of the Commission in 1919—1928; F. Zoll, S. Gołąb, T. Dziurzyński, W.L. Jaworski, S. Wróblewski, M. Rostworowski, A. Górski, E. Krzymuski, took an active part in its work. The work of the commission on the Polish nature conservation law of 1934 was inspired by professor at Jagiellonian University, W. Szafer. The influence of Cracow scholars on the shape of law was also exercised through participation in the works on the Constitution of 17 March 1921, participation in debates and discussions on the shape of various legal solutions in the field of, among others, the system of academic schools and the training of lawyers, shaping borders, creating acts of executive authorities by virtue of their functions as prime minister and ministers (among others, A. Benis, M. Bobrzyński, S. Estreicher, K.W. Kumaniecki, S. Kutrzeba, J. Nowak, W. Wróblewski).